

Rummet gick inte att mäta. Jag var någon annanstans. Elden tog mig eller också uppstod jag ur elden. Alstrades jag av eld och jord, av fukt och lera, av himmel? Jag visste inte. Men elden hade alltid varit med mig, i min närhet, möjligen inombords. Jag hade sett hur grenar fattat eld när de gneds mot varandra i vinden. De hade annars berättat för mig att vi förr i tiden samlades omkring elden, som tillhörde oss långt innan människorna lärt sig att bemästra den. Eldens vänner, dess härskare, var vi eller ansågs vi vara. Allt detta var förmedlat och inget jag själv kunde fatta. Nästan alla som omgav mig var människor iklädda djurmasker. De drev med mig, men ville de mig något ont? Solen varken steg eller sjönk, dröjde i en omöjlig övergång. Alla färger kom samman. Jag gick under av en förvirrad åtrå som löpte från en form till en annan, kroppsliga bilder och synvillor som var verkliga just i kraft av att förflyktigas. Kropparna snuddade vid mig som hastigast, försvann och kom sedan åter.

*

Staden en förtätning av det utanför staden belägna vattnet. Jag ville leva för alltid i lagunen, denna lagun. Byarna saknade till sitt väsen medborgare och politiskt styre. Jag höll mig till dem, tills vidare. Där blev symmetrin aldrig till en vägledande princip, restes inte byggnaderna för att betraktas ur ett visst perspektiv. I stället blev de först synliga i ljuset av det som sipprade fram genom, omkring, ovan och under dem. Men gick det att tänka sig en byggnad som varken bade en bakre eller en främre del? Arkitekturen hade aldrig varit en utvidgning av min kropp, men jag började ana vad den kunde, bade kunnat bli. Lagen kände inga gränser, behövde inte rättfärdiga sig inför den natur från vilken den vek av. Var naturen därmed endast en fiktion inom civilrätten? Den yttersta koncentrisk cirkeln omfattade alla levande varelser, den innersta de enskilda byar mellan vilka jag stapplade fram och tillbaka, allt mer förvirrad av den universella rättens motstridiga uttryck beroende på var jag befann mig.

I en förvirring så immens föll språket undan. Omgärdad, incirklad fann jag mig av namn och beteckningar på dem jag aldrig känt, men vars former tycktes nästla sig in i min kropp, i stunden för dess yttersta smärta (– mongoliska vildhästar, tarpaner, turkmenska hästar, till och med hästmumier, men framför allt stäpp- och skogsåsnor och de grönbå halvåsnor som aldrig blivit tämjda och som jag ännu inte träffat –). Hästen hade alltid känts främmande, vilket även gällde de hästkentaureer som från olika håll sades ha tagit hand om mina föräldrar innan jag föddes. Ja: först nu, fastnaglad vid min monstruösa kropp, förstod jag att gränsen mellan hästen och mig var inbillad. I passagen från människa till häst, från häst till åsna och åsna till människa, var alla steg lika vackra. Orden kom över mig utan att få fäste, mitt språkligt filtrerade ursprung. Jag tänkte på mina afrikanska förfäder, på andra färger än dem som bars av mina numera tämjda halvsläktingar. Turkosa, för vildåsnans färg.

*

Allt var gemensamt för alla. Vattnet drog sig nämligen undan staden, dess kontroll. Havets stränder fanns där för allas vårt bruk. Arkitekturen var för mig främst en fråga om luft och känsel; synen trädde tillbaka; alla asymmetrier var legitima. Försöken att behärska verkligheten genom att kasta loss från den kunde, i likhet med den juridiska tekniken generellt, alls inte längre rädda oss. Under tiden slängde de mänskliga figurer i floden, avbildningar som behandlades som vore de sanna, som föll de samman med de människor som de gestaltade. Representationens, statens förutsättning: att majoriteten uppfattades som belbeten. Men hade det, i denna tid, blivit möjligt att rättsligt förstå jämställdheten utan att åberopa naturen, personen utan kroppen och det mänskliga utan hänvisning till den organiska materien? Eller skulle det som konstruerats godtyckligt och fritt även fortsättningsvis underkastas det som gick att konstruera under åberopande av samhälle och liv? Jag kunde egentligen inte tro att

De gav mig åsnefoder och kissade sedan på både mig och fodret. Några åsnehingstar och åsninnor som först betraktat mig med en blandning av äckel och förundran hjälpte mig fram till foderkrubban, där jag lade mig ned, i fosterställning, och grät samtidigt som jag tvångsmässigt åt stora mängder himmelskorn. Jag kräktes sedan i blandningskärlet, på halmfodret. Jag kände deras mular mot min ömmande kropp, vars mellantinglighet inte längre verkade förvåna mina nyfunna vänner. De väntade alla på att bli sålda som slavar eller uppättna. Jag är en mulåsna, sade en av dem, jag är hopspänd med en mula som inte kan tala. Jag tog, sade en annan, hand om grisarna när herdegossarna var för fulla. Självt förmådde jag endast hulka, kvida, stöna. De gav mig att dricka. Vattnet, återigen, var alla tings ursprung, sedan ur vattnet bildades dyn. Livet uppstod ur dem båda. De talade om elden – den religiösa såväl som den profana – dess förmåga att oupphörligt alstra och förnya sig själv.

*

grundandet av städerna föregick kulturen av gudarna, då ju målaren inte föregick tavlan. Visst gick det juridiskt sett att postulera existensen av någon eller något som inte fanns. Detta var, det kände jag, det allra viktigaste. För det fanns ingen genetik, men även om den hade funnits vore den förhatlig. Byggnaden var visserligen en kropp. Dess form skilde sig emellertid inte från materien. Det mänskliga sinnet bearbetade heller inte det som härstammade från naturen. Men arkitekturen var likursprunglig med människornas samvaro. Och djuren? Även hos dem såg jag att det skedde. Vi kentaurer hade för vår del alltid hållit oss utanför städerna, undflytt varje inbägnad, klarat oss utan väggar och tak. Var jag än befann mig berättade de jag mötte att lagen hade givits dem som en gåva från gudarna. Det fanns nämligen en gudomlig lag som berörde religionen och en mänsklig lag som berörde människorna, tog sig uttryck i rätten (en gång, jag var inte där, hörde de samman, sprang de ur samma källa).

Det var inte omöjligt att denna vistelse hos djuren antydde eller förebådade återställandet av det paradisiska tillståndet. Själv djur i dubbel bemärkelse var jag omgiven av myggor, löss och maskar, av får, kor och oxar. Många djur, som i Nineve, men samlade på en närmast outhärdligt liten yta. Gränsen mellan människa, djur och gud hade en gång varit flytande även fysiskt, och den gudomliga barmhärtigheten måste, tänkte jag, omfatta alla kreatur. Men blandning av olika arter förmodades vara ett brott mot den av gudarna fastställda ordningen. Var lämnade det mig? Säkert fanns svar på den frågan, men från mig kunde de inte komma. Det regnade utanför stallet. Jag dricker, sade oväntat, långsamt, ett av åsnefölen, nytt vin och gammalt vin, tillfrisknar från ny och gammal sjukdom. Faktiskt drack fölet nu förstrött men ihärdigt ur två små vinpölar på det smutsiga jordgolvet. Druvorna och det av druvor framställda vinet, helgade åt olika gudar, trädde in i en övergående förening.

*

Ändå mindes jag de etruskiska kungarna, före den historiska tiden. Jag var bara barnet, förstås, och kunde inte tala, enbart skria. Det var år 244, alltså 510 före Kristi födelse. Vi mellan- och utommänskliga väsen möttes av mer välvilja i den etruskiska monarkin än under de romerska statschefernas republikanska styre. Jag miss-tänkte att den därpå följande sekulariseringen av magistratet skulle få förödande konsekvenser för mina likar. För även om jag vädjat till folket bade de dömt mig till döden. Kanske handlade det främst om att flera av mina få vänner här var etrusker. Vad det kom an på var möjligen civilrättens uppkomst ur de tolv tavlorna, ur sekulariseringen av den rätt vars ursprung var gudomligt. I detta tidiga skede av förfärdigandet studsade jag från en inre teckning till en annan, skild från all materia. Förvisso hade jag aldrig känt ett behov av att söka skydd från solen och regnet. I stället om vintern blåste vinden in genom byggnadens öppningar, föll snön eller regnet från himlen

Det som hos mig var människa avlades av det som var åsna. Den ena formen växte fram ur den andra, samtidigt som åsnan inte gick att begripa utan människan. Något tillfälligt men aldrig godtyckligt fanns över dessa i varandra sammantvinnade olikheter. Därmed var jag varken åsna eller människa. Jag hade, till skillnad från människan, inget som påminde om en svunnen titanisk natur, men kunde heller inte känna igen mig i åsnans parallella närvaro i det jordiska och det himmelska. Könet och intellektet framstod båda som avlägsna, otillgängliga. Jag försökte dricka lite vatten i skymundan. Genom några få småstora hål i murverket skymtade det av ljus skurna mörker som lagt sig ovan stallet, en troligtvis inbillad halvdager som ändå var fysiskt påtaglig. Jorden, sade jag på måfå till ett av fåren, är osynlig på grund av skuggor. I samma ögonblick kastade sig en ox mot och ut ur den uppenbarligen inte reglerade porten, tvärs över det som var mörkt och ljus. Ingen människa stod vakt.

*

genom taket, mot jordgolvet hän. Vad älskade jag med vattnet? Det arkitektoniska elementets allestädes närvaro — och samtidigt: frånvaron av arkitektur. Ingen vattenträdgård fanns eller kunde såvitt jag visste finnas. Sedan mina stapplande första steg föredrog jag kyla framför fukt; förr kom jag med jämnmod till platser i varje fall torra, vid flödande vatten där jag som vuxnare ville vara. Kunde vi tillsammans konstruera något som varken var en stad eller en juridisk ordning och som, sett i ljuset av det som vi skulle leva, kanske inte ens var en byggnad? Under tiden bodde de i grottor, men också i skogar och vid vattnet. De var mina vänner. Jag älskade dem. Skilde de mellan privat och offentligt, heligt och profant? Den krökta linjen var en del av cirkeln, medan cirkeln i sin tur var ett enda hörn: vore det möjligt för alla oss att inrätta oss där? För djurets kropp, överensstämmelsen mellan dess olika lemmar, låg till grund för vår bild av den möjliga staden. Dessa linjer fann som ingivelse sig in.

Gatorna var folktomma, byborna sov, men andra – ugglor, ormar, tusenfotingar – var liksom vakna. Där fanns även tuvsäv och halvgräs, mullbärsträd och krusbärsbuskar. Den under dessa få dygn erfarna närheten till de andra djuren eller snarare, tänkte jag, till de med sitt av människorna pådyvlade artväsen sammanfallande djuren fortsatte att verka inom mig, men nu som förtvivlan och saknad. I detta fanns därutöver en visshet om att djuren besynnerligt nog stod människorna närmare än jag gjorde själv. Det räckte egentligen att tänka på alla dessa i dikterna begråtna djur, från hästar och syrsor till delfiner och harar. Jag förstod till sist att jag från första början varit utesluten från den intima relationen mellan den som gråter och den som är föremål för gråt, då jag på samma gång var alltför nära och fjärran mitt inre yttre. Jag fortsatte min väg ut ur byn, knappt brydd om att någon enkelt hade kunnat se och med all sannolikhet omedelbart döda mig. Strax utanför byn lyste det ur vad som på-

*

För dödliga reste människorna allt högre kolonner, arkitraver förfärdigade i syfte att besegra döden. Men öppningen rymde inom sig många öppningar, rymden mellan kolonnerna. Inte heller de andra var juridiska personer, saknade, i likhet med mig, varje form av auktoritet, fann sig utan rättigheter. I denna utsatthet, det sade sig självt, undgick oss befogenheten att bekräfta de rättigheter som andra gjorde anspråk på. Får, oxar förklarade som heliga, för dem var det snart dags att dö. Lyckligtvis gällde det inte åsnor eller för den delen halvåsnor. Jag bejdade mig vid tröskeln till denna konjunktur. Rätten hade aldrig varit en bild eller symbol för ett uråldrigt våld, utan föddes som rituell akt; historiskt var civilrätten visserligen endast en förgrening av den heliga rätt vars begynnelse jag inte förmådde göra till föremål för reflexion. Mynningar täckta av sand, hamnar övervuxna, byggnader innefattade i en form av blomning. Det gällde bara att inte företa något som gick stick i stäv

minde om ett församlingshem. Jag vågade mig fram till ett av fönstren och såg där inne, i en smutsig och just inte möblerad festsal, hur barnen lekte med cikadorna och cikadorna sjöng till barnens glädje. Vad skulle ett barn som såg mig se? Sig själv, kanske, men också det som inte var det självt, likavägset det främmande som det egna. Men, undrade jag, måste barnet skilja mellan det som är på ett sätt och det som är på ett annat sätt, eller kan det skilja och sätta samman på andra sätt än de som inte längre är barn? Och jag tänkte där jag stod utanför fönstret, med barnet men även det på vilket barnet kunde tänkas tänka i tankarna, på en människa som inte var en människa och såg och inte såg en fågel som inte var en fågel, på ett träd som inte var ett träd, och som träffade den utan att träffa den med en sten som inte var en sten. Jag väcktes ur dessa grubblerier av något, antagligen en björn, som prasslade till en bit bort. Det var dags, insåg jag, att ge mig av. Jag vek av från stigen, in i skogen.

*

med naturens ordning. Visst saknade jag de personifierade vindarna. Aldrig skulle jag ha kunnat bo i ett hus tillverkat genom nedbuggning av träd; i stället föredrog jag att leva i flera rum av lera resta. Allra helst sov jag dock under bar himmel, eller möjligtvis i en grotta. De fallna löven skulle komma tillbaka. Men vem var lagens upphovsman och vem kom till tals i lagtexten? Den allra äldsta rätten talade i namn av rätten i egen rätt, som saknade den en utifrån kommande röst. Lagen var sin egen källa, med andra ord. Den frusna sjöns modala ursprung gick inte att ljust förmera. Från mullbärsträd till marmor hjälpte mig den omgivande materien att minnas de möjliga formerna i det groteska språk som inte svarade mot något tal. I jordens innanmäte, i sfärisk form, vid sidan av allt som omvandlats till sten, irrade jag täckt av sand och dy. De föremål jag såg omkring mig hörde varken till ett eller annat språk, gömde sig i det som förvisats, gått till spillo. Även jag var ju en sinnebild för

Det nattetidsliga solljuset föll snett över grönbruna lianer, nådde mig tidsals endast genom ett blott återsken från matt ljusblå träsk, gölar och tjärnar. Den rosa himlen lös avlägset men var ändå här som bild, alldeles nära, innan tankarna kommit för mig. Jag var till en början förblindad av de stora mängder vin jag druckit i byn. Skogen bar flera skogar inom sig. Jag gick i veckor, kanske månader, förlorade begrepp om dag och natt. Emellanåt stötte jag på större människosällskap, på flykt från städer som brunnit ned. Grundandet av en stad var tveklöst en upprepning av grundandet av kosmos, och den upplösning av staden som skedde överallt innebar därmed, tänkte jag, en upplösning av den rådande världsordningen. Det hände att jag följde efter dessa följen, på håll, men efter ett tag beslutade jag mig alltid för att hålla mig till växterna och djuren. Behövde jag sova kröp jag ned i övergivna iden, gryten så trånga att jag knappt förmådde andas, omgärdad av min egen avföring och andras.

*

morfosyntaktisk tvekan. Men det fanns inget misstag. I de hålrum där luft var levde maskar, tusenfotingar och även grodor och krabbor. Somliga av dem var döda. För staden tillhörde inte oss; tvärtom hörde vi till staden. Den fiktiva genealogin hade givit vika för blodsmystiken, den biologiska ideologin med dess genetiska teknologier. Men en dag skulle detta vara länge sedan. Jag tröstade mig med att jag inte längre hade något begrepp om tiden. Vi var tillsammans, vid elden. För en annan himmel fanns, andra stjärnor. Glömde jag dem inom mig för att minnas dem bättre där borta? Jag åt ett päron, några mullbär, tuggade dem långsamt. Varifrån kom jag? Det var en fråga vars svar varken fanns i mitt förflutna eller min framtid, utan hos dem vars namn en dag skulle komma till mig. Tunga som låg mynning, dess skav en flytt och för att. I luckan var det mellan fickan och ett annat ursprung gemensamt. Klungor men inte där. Än sövda mindre när händer, av sådana minnen. De vakade

Under tiden blev skogen något annat än skog. Den antog i stället skepnaden av en avbild av en ickeexisterande ickevärld, vars fysiska beskaffenhet stred mot den existerande världens begrepp om fysik. Jag såg barn på väg att uppstå ur växter, huvuden och axlar som vecklade ut sig ur stjälkar i vad som föreföll vara en oändligt kontraherad varaktighet. Samtidigt fortsatte jag, och jag var själv medveten om det förvridna i denna paradox, att vara föremål för en besinningslös jakt. Tänk att jag vistats så länge bland människor! De ville äta upp mig. Jag hade sett det ske: de åt fötter, bröst och inälvor, länder, hjärna och händer, men därutöver hjärta eller lever, njurar, genitalier och ögon. Här praktiserades vad jag förstod varken juridisk, magisk, rituell eller ens profan kannibalism, men vore det, å andra sidan, verkligen en kannibalisk akt? Mitt kött var inte en människas, men inte heller en ickemänniskas. Mytologisk gastronomi och somatiskt frossande skulle falla samman när de förtärde mig,

*

över sitt hem. Vårt var det inte eller mitt. Mängd lika verkligen med. All denna till att längta av. Nu: ungefär rävar, paddor, regnmaskar nedanför den vävda rymden. Stjärnor föll utanför lagen. Djuren bade rymt. Dessa slott tjänade ingen funktion längre. Vi byggde i älven med hjälp av lianer och blad. Mitt emblematiske liv gick mot sitt slut. Jag skulle yttra mig på andra sätt. Det fanns förvisso en kropp. Bland dessa odjur ur cirkeln uteslutna tog nätt förnimbara vågors krus form av undrade kupoler. Men kroppen vecklade ut en smärre kropp, inre blommor, mer vår. Det gick inte en dag. Leda och lättja öppnade en annan tid, hitom den värld där jag sakta lärde mig att bräka. Tid var förstas inte rätt ord, inte heller rätt, inte heller ord. Jag överlevde tack vare lingon, blåbär, men även näver och bark. Bröd gavs det bara någon gång. Nästan som larver ätit vissa nätter under dess sken. Mina värkar. Skilda tider levde vi, men rummet med, jag märkte det jämt, erfor oss eljest. När utom intellektet

en lem i taget, och på så vis utplånade det som inte inte var dem själva. Men oavsett om de avsåg att förtära eller bränna mig på bål var det alltså inte, kunde det inte vara fråga om ett människooffer. Jag åt av gräset, av buskarna och träden, men så lite som möjligt, i fruktan. Sedan ett tag befann jag mig hur som helst inte längre i närheten av mänsklig bebyggelse. Den brukade jorden hade upphört sedan länge, skogarna avlöstes inte tidvis av fålt. Alla djur, fritt betande oxar såväl som förrymda lamm, var överksamma. Rädslan gav vika för en långdraget tilltagande försiktighet. Jag hade flytt från människorna, från städerna, för att i stället leva ensam i skogar och gläntor (silvae, nemora, luci . . .). Även de mest profana skogarna kunde, visade det sig, hysa okända gudomligheter. Omöjligt att veta om en skog härbärgerade en viss form av andeväsen. De underjordiska vattnens rörelser gick inte att iaktta, men väl att förnimma. Överallt vatten. Det fanns ingen källa som inte ansågs vara helig.

*

fattade jag absiden? Tungan sedan och anus. Grottorna var inte profana till sitt väsen, heliga av en tillfällighet, men inte förhöll det sig omvänt heller. Sin tillflykt dit tog herdar, landsförvisade, stats- och laglösa. Allt fler lärde sig av med krigets tekniker. Det var fortfarande ont om drickbart vatten i byarna. Men alltjämt var grottan underkastad födelsens, tillblivelsens, åldrandets och dödens lagar. Mitt kön luktade, klagade de, men själv njöt jag av dess doft när jag urinerade i vassen och på mossan. Kupolen var himlen, vi monster inte för beskådan. Det symboliska arbetet låg bakom mig; jag bar det inskrivet i min kropp. Barn födda i vatten trädde för mig fram, men alls och flyktigt som jord. Vad dag var och natt. Människor hade upphört att bygga. Älskade de något annat än framgång, sin egen och andras? Vissa under andra ovan levde. Nu var vi nere i jorden. Jag såg mörker. Allt för mer att inte ta, då rummets ordning inte utgick från dem, utan från de många inre, undre djurens känslor.

cxi–cxx. VAD ÄR EN KENTAUR?

Myten var frånvarande, riten överallt. Jag rörde mig i en för- eller efterkategorisk värld där den sinnliga bearbetningen av det som fanns ännu inte eller inte längre förlänades ett namn. Jag visste att en helig plats hade en annorlunda religiös innebörd beroende på huruvida den befann sig på toppen, längs sluttningen eller vid foten av en höjd, men jag var inte förmögen att dechiffrera dessa olika betydelser. Endast puerila band band mig numera till den förkosmiska värld i vilken Jupiter alltjämt var ett barn. Vart skulle jag ta vägen? Och vilken roll spelade det vem jag tjänade? Det fick lov att räcka nu. Jag gladdes åt att vara föraktad; ingenting hade jag förlorat. Men fanns mikroberna verkligen i den yttre, så kallat objektivt existerande världen, monstren däremot i en inre, psykisk sfär? Min existens pekade på motsatsen. Monstren, jag själv inbegripen, fanns verkligen. Det mänskliga var trots allt endast organens konvention. Jag levde bland ordvordna chimärer, ornitomorfa boskap.

*

Som av världar borta. Det som inte gick att minnas fanns. Vilken tid i väntan mellan huset och det som låg utanför huset. För i havet begreppsligt de badade, drack och åt, lekte att de var någon annanstans. De var djur som visst förde tankarna till andra djur. Som hav universell jord. På hovarna växte svampar; eldflugorna blev varse: kärlek till sten föll samman i grus, som grus bildade sten. Larvljud hörde jag och maskmusik. Humlor och bin flugna vilse fann sig till rätta i mina stora öron. Sniglar levde sina hela liv i mina ljumskar och andra skrymslen. Förbundna i sympati såg jag i alla ting ett enda liv och fann att det var glädje. Utanför det tysta språket rörde de sig nästan stilla. Vattnets födelse ur det som kärlek såg, vid ytan under dess djup. På denna kulle efter sen växt som vit, rosa gav oss att tänka. Hängbjörkar speglade i symboler ihågkomna åter. Bara att få veta vad det innebar att vara älskad! Jag saknade inte namn. Men ändå var jag på väg, kände jag. Låg cirkeln och linjen till grund för

Vattnet framför mig tog form, började forsa och var likväl stilla. Jag stod mitt emot en björnlik människa eller människolik björn, väldig i sin knappt fattbara litenhet. Vattnet tycktes flöda genom honom, eller henne, och de på utsidan av kroppen placerade inre organen arbetade oupphörligt, bildade små träd och växter, förgrenade sig och kom samman i ständigt nya former. Denna underbart groteska samvaro av det mineraliska och det akvatiska, av växt- och djurriket, tid som blivit rumsligt förkroppsligad och rum omvandlat till tid, var för mig i detta nu ett löfte om en sinnevärld oberoende av det verkliga. Jag kunde förnimma denna värld, kanske också smaka, vidröra och låta mig genomsyras av den, men skulle det vara möjligt att verkligen leva en sådan extrem samtidighet? Fanns det vila hos den trädstam som var en sjö, en padda, en himmel? Bilden av björnen, dess vatten, hade redan förflyktigats men återfanns inom mig, i annan skapnad. Själv övergång föregrep jag den annorlunda världen.

*

universum? Efter den geometriska perioden talade jag ett språk som skrivet alstrade grammatiker snabbt förstörda, tog sitt avstamp i avsaknaden av syntaktiska förbindelser orden emellan. Ickegeometriskt ordnad var den rymd som svävade före. Relationerna mellan byggnaderna måste vara de enklast tänkbara så att grisarnas, kornas och fårens synfält begränsades av så få linjer som möjligt. En gång var de – mina vänner, dem jag älskade – på väg till den andra stranden, på andra sidan av havet. Var det var visste de inte, kunde de inte veta. Detta ofantliga landskap som inte fanns. Nästan alla som en gång bott på dessa små öar hade utrotats av de kolonistörer som först kommit själva och sedan tagit slavar med sig. Jag växte upp bland vilda djur och därefter bland människor som lärde mig sina många språk. Endast barnens värld gick jag, kom mig till mötes. Längre tittade jag på träden ömsint spridda över ängen. De hade planterats ovanför nedgrävda livmödrar, navelsträngar. Människans

Det fanns på den tiden ingen kung. De sista vegetationsbockarna kände inget styre. Jag bodde hos dem, i skogen. De lät mig vara. Efter hand blev det allt kallare. Det sades att åsnor fruktar kolden mer än andra djur, men det gällde tydligen inte mig. Men så var jag å andra sidan inte heller en åsna. Människor och åsnor hade en gång parat sig och givit upphov till mitt släkte. Jag hade aldrig mött mina föräldrar, men bevarat deras form. Onocentaura, -us: ett monsteröst djur av tveformig natur med en åsnas huvud och en människas kropp, eller omvänt med en människas främre del och en åsnas kropp från naveln och ned. Alltså. Jag hörde själv till denna senare variant, kunde tillgodoräkna mig både handen – organens organ – och talet – människans stolthet – samtidigt som jag förblivit ett fyrfotadjur. Mitt ansikte var en människas, med undantag för mina enorma åsneöron. Dessa öron verkade ge ett parodiskt intryck, för de människor jag mötte skrattade jämt. Även mina bröst väckte löje.

*

illvillighet, hennes svårigheter att tänka, känna, måste, tänkte jag, vara en följd av hennes tvåfotade ställning. Glömsk av min päls vars fina hår fann varandra i infinitesimala mönster, samflätade i denna osynliga förvandling, vandrade jag på den längre platån vidare in i djungeln tät. Ljusrosa kröp dess lianer över min länd, bittade in i mönstren och ut igen till alla träd. De döda vakade över oss; jag varken förstod eller talade deras språk, vars morfologi öppnade mot slammet, lagunerna under mina hovar, men visste åtminstone att de talade. Kunde de döda djuren komma till liv? Jag trodde det verkligen, för ingen var oåterkalleligt ett eller annat ting. Men så betecknade död och liv också ytterliga tillstånd som jag inte förmått göra till mina. Bandet mellan livmodern och navelsträngen upptog mig ögonblickligen. Före och efter födelsen som i en och samma erfarenhet. Men skönheten fanns inte hos mig och inte heller hos den som såg mig och fann mig vacker – något som knappast hade

I avsaknad av nära släktingar, av en spårbar härstamning från de kentaurer och satyrer om vilka de berättat, var jag helt ensam där. Någon gång umgicks jag med fauner. När jag måste lämna skogen gömde jag mig så gott det gick i den helgade bondeklädnad som narrarna bar, men jag blev tvungen att skära ut hål för öronen i den gröna spetsiga huvan. En patetisk förklädnad! Blandningen av människans och hästens natur öppnade för lättköpta allegorier: den övre naturen förnuftig, den nedre tygellös, vild. Kort sagt ansågs jag vara en bild för dem med kluven tunga, bebo glappet mellan olika former, kvarbliven i naturens tvekan som förkroppsligades i en oöverskådlig mängd av kommande straff och plågor. Dessutom sade de att jag var dum, oförnuftig och trög. Å andra sidan var jag åtminstone nära att vara det djur som har språket. I verklighet stammade jag svårt. Ytterst få förstod vad jag sade, ofta begrep jag inte ens mig själv. Otvunget kunde jag tala med skogsfaunerna, med vildåsnor.

*

skett eller ens hade kunnat ske, i denna värld – utan i den möjliga relationen oss emellan. Allt starkare nådde mig trummornas ljud. Dess varaktighet lät förstå, men vad i denna översättning svarade mot det som de bitre människorna hörde? Välvd dvala all lav var, rasad dans snö önskad. Det gällde att vara försiktig, för nästan alla större djur var här föremål för jakt, och jag inbillade mig att det fanns lejon, ormar och andra emblematiska väsen som utgjorde ett symboliskt och därför även verkligt hot mot min hud, min färd. Mjölkens låg till grund bland naturliga depressioner, växter sitt sken och genom månen lös upp. Hjordar av gaffelantiloper, vattenbufflar blev så småningom varse, under förökad tid. På myren utan ände där jag allt mer vilse irrade gjorde oavlätliga jorduggleläten att natten gick att utbärda. Vad fick mig att fortsätta in i myrgyttjan? Endast kärleken till det som inte fanns, gemenskapen med det som tvekade att låta sig avbildas, finna sig till rätta i en eller annan form. Vanligen

Det gudomliga vilddjuret, det kreaturliga livets högsta form: sådana beteckningar, som i själva verket endast avsåg Chiron, gudarnas like, låg nu långt – oändligt långt! – tillbaka i tiden. Och trots att vi åsnekentaureer funnits betydligt längre än hippokentaureerna blev vi bemötta som vore vi ett skämt, medan våra senkomna, mer berömda släktingar ännu omgavs av ett mytologisk-heroiskt skimmer. Berättelsen om vår antika härkomst och allt större utsatthet traderades, såvitt jag förstod, från en generation till en annan. Men då jag aldrig träffat mina föräldrar eller kentaureer över huvud taget hade jag endast hört berättas om denna berättelse, en tradering av föreställningen om tradering. Var jag den sista nu levande kentauren? Fanns de andra hybriddjuren kvar? Till och med de icketeartade kreaturen började försvinna. Afrikas stora, otämjda och i öknarna kringströvande vildåsnor. Oxåsnorna, muloxarna och de syriska halvåsnorna. Dessa tänkta vänner var nu helt avlägsna. Monstrens sömn

*

avundades jag mina häst- och åsnevänner deras närhet till marken, att med mulen nosa bland gräset, bären. Men omgärdad av denna ävja, av multnade, dybildade myrbyrkar, greps jag av oväntad rädsla; så väl av väta allt av fukt var och genom vattnen fanns allting till. Omäktigt alldeles kluckande lätt. Jakten, som arbetade för döden, drog med sig död. Därför måste jag ta mig än längre bort, i ett förnuftsvidrigt hopp om att liten vada tvärs myren över. I mina tankar varade de byar jag lämnat innan jag kommit hit kvar; varken avlägsna eller nära var de mig. Hos dem var veckans dagar fem, som människohandens fingrar. Den hud på vilken kvinnorna sydde var, sade de, solen. Värld uppstod. Ett och samma med dem som sydde var dessa trådar som fick skapelsen att materialiseras. För trådarna var människorna en bild. Även skriftspråket, kom det för mig, kunde bara vatten vara, i likhet med talet, det första. Ingen arbetade om natten, den tid då jag vaken hade varit själv. Överallt, även i detta

varade förhoppningsvis inte länge till. När de tvingade mig att fly var jag alldeles ung, ett barn. Min svans, knappt skönjbar på mer än ett par meters avstånd, skulle börja växa ordentligt först långt senare och ändå hade den redan givit upphov till så mycket illvilja och avsky. De utstående bröstvårtorna, min askgrå päls. Öronen. Blandväsendet. Andra av oss, det stämmer, hade andra gånger rövat bort, ryckt hän. Jag hörde inte till dem. Jag grät när jag fick berättat för mig att vårt släkte uppstått genom våldtäktsmannen Ixion. Flera år senare förstod jag att det inte var sant. Vi åsnekentaureer var av ett annat ursprung, men vilket? Satyrerna, våra karnevaliska släktingar, hade hjälpt till att stjäla elden från gudarna. Vid den tiden var vi inte bara förhatliga utan ansågs inte sällan vara överlägsna människor. Men tiderna förändrades. Jag fick inte längre vistas utomhus. Även de som adopterat mig började gripas av äckel, besökare kräktes och skrek av fasa om de mot förmodan råkade få syn på mig.

*

träsk, betade ickedomesticerade får, levande in i det sista. Varje med händer förfärdigad akt speglade det hinsides vordna åter, hän i dess tunnare ljus förgrenat. Jord flätad av dyn kring den skuren redan dagad. Får som evig att fläckad i denna bild framstammad staka sig fram till skaren tänkt. Vad kunde vi annars längta efter? Och fick jag ens säga vi, så pass ensamt belupen i sam- och särvävd mossa? Svartbrunt mörker ljusnat. Miljoner insekter tidtals. Vattenmöss och -rättor, -snokar. Även stenar talade intill värme omslagen kyla. Men jag älskade djungeln, att få leva där. Ändå måste jag verkligen borterst. Min intuition tedde sig knappast rituell; människorna, till skillnad från mig, hade sina mentala händer. Visst var vattnets vågor vår väsentliga väg; vi vistades vidare vid världarnas väv; invirade i dess skugga, vatten även den. Vad brydde jag mig om blod, mitt eget och andras! Våldiga fiskar, sentida monsters figur, låg och halvslumrade däst i den förhistoriska vassen. Antydda färgers kroppar

I begynnelsen växte kentaurerna upp bland klippor, i skogar. De var fredliga, obehäpnade, liksom åsnorna är det än i dag (de arkadiska åsnorna, i all sin väldighet) och dömda att leva där, att endast äta rötter, blad och frukt. Ändå hade de alltid varit djupt förbundna med floderna och haven. De som alstrat dem, sades det, levde i sin tur i havet. Poseidon räddade dem, gömde dem – oss – i bergen. Vår långa vandring från Nubien och Etiopien till Medelhavet förde tankarna till passagen från myt till historia, men myten var för mig ojämförligt mycket verkligare än historien, just eftersom jag inte – inte längre? – sammanföll med den. Gränserna var som alltid oklara. Uppenbarligen parade sig människor och åsnor långt innan åsnor och hästar, för vi hade vid det laget redan börjat dö ut som släkte. Endast få av oss fanns kvar. Åsnekentauren blev till hästkentaur, silenen först till häst- och sedan bockgestaltad satyr, samtidigt som satyr och silen tveklöst härstammade från ett och samma ursprung.

*

var i rörelse. Farliga vindar blåste analogt över dessa ickeexisterande fält. Jag frös av febern, tuggade huvudsakligt på en genomblöt ormbunke. I deltat framför mig en flerspråkig ö, av en enda sida. Rester för botten förflyttad. Inbakad av skugga skred jag sedan fort. Jag var livrädd för flodhästar och krokodiler gömda i den beständigt föränderliga älven. Fabulösa djur, efter sin metaforiska skepnad, fick mig däremot inte att hysa fruktan. Verkligen mycket svårt var det att ta sig fram bland alla ruttnade lämningar av växter och djur, skogen som tät letade sig ned i älvens olikartade armar. Någon vecka tidigare hade de visat mig ett par manuskript, knappt uttydbara besvärjelser avfattade på får- och gethudar. Jag tyckte mig känna igen ett fåtal ord men vågade inte uttala dem ens för mig själv. De lät mig inte hålla i den skrivna buden. Min främre del, den som gjorde mig så stolt, var i deras ögon lika oren som min bakre, nedre. Så oerhört ont den tanken gjorde. Min skam var ofattbar. Nu

Gränsen löpte inte bara mellan existens och ickeexistens, utan även mellan olika former av ickeexistens, morfologiskt besläktade men stöpta i former som oupphörligt avlöste varandra. Alla dessa tveartade, ur olika sorter uppkomna hybriddjur; fanns de, frågade jag mig, kvar? Jag hade hört talas om kreatur sprungna ur mötet mellan sto och åsnehingst, hingst och åsninna, vildsvin och gris, får och get . . . Halv människa. Halvåsa. Mulorna var i sin tur alla födda av vildåsnor. I tankarna framträdde även andra, endast genom hörsägen kända djur: giraffer, strutsar, geparder . . . Framöver skulle jag förhoppningsvis få uppleva fjärrlekande eller resterande delfiner i flock och sköldpaddor som ropade efter att få äta mera. Under tiden offrade de grisar, tände eldar, jagade mig i stora jaktlag om natten. Hundarna skällde. Hos dem jag träffade längs vägen och som av oförsiktig- eller försumlighet talade med mig blev jag varse en desperat insikt om att livet i städerna var förbi, till och med för dem.

*

rörde jag mig allt längre bort från dem och från människor överlag. Jag föredrog att umgås med ugglor och sniglar, bisamrättor och vattenlevande ödlor, babyelefanter som emellanåt lekte i utkanten av mossen. Det krävdes ett annat liv, eller något som inte var liv men inte heller död. Jag hade varit fascinerad av det som skilde en by från en annan, avvikelserna i språk och rit. Prästinnorna behövde inte anpassa sig efter en gemensam liturgi. Jag gladdes också åt förekomsten av mytiska krabbor och sköldpaddor. Märkligt omedveten om den roll som morfologisk hierarkisering spelade även där, glömsk av tidigare, olyckliga utflykter med naivt hoppfulla förtecken, trodde jag emellertid först att jag i denna synkretism funnit ett hem. Men jag hade aldrig känt, skulle aldrig känna vare sig det som föregick eller efterföljde formbildningens inlindade cesurer. Gud hade trots allt inte valt en viss skepnad, till exempel. Så många besynnerliga träd! Led jag? Inte längre. För löven som föll över mina

När jag långt senare gick omkring i staden var det vid en första anblick som om stenarna visade sig vara förstenade människor, fåglarna vars sång jag hörde människor försedda med fjädrar. Men i takt med att tiden gick såg jag att det förhöll sig precis tvärtom. Vakterna utplacerade vid stadens utkanter förvandlades till lövbeklädda kreatur som omgärdade stadsmurarna, och jag fick intryck av att vissa människokroppar antog gestalten av flödande vatten. Jag försökte smälta in bland krigarna i hopp om att de inte såg mig, men blev upptäckt av en flicka i tioårsåldern. Kanske döljer sig i min åsna en människas ansikte eller en guds anlete, undrade hon. Det stämde nästan, sade jag, men ändå inte. Bakom åsnan dolde sig en människa, bakom människan en åsna, och ändå var jag inget av dessa ting. Mina ord drog ut på tiden, föll sönder, snubblade och tog miste. Skogen och församlingen samexisterade i samma av inre motsägelser översvämmande värld. Ensam av alla höll mig kärleken vaken.

*

funna vrår skänkte ännu. Själv andades jag onaturlig igen! De bad om god skörd, i en rit skild från det gemensamma livet. Odlingarna räckte inte till en så pass stor befolkning. Ändå måste de räcka. Men så här djupt in i blandmyren präglades begravningsriterna av en närmast ofattbar rikedom av sinsemellan väsensskilda former, uttryck vars spår i vattnet och på marken, den vattniga marken, övergick mitt klena förstånd. Avståndet förde samman trummornas ljud allt tystare och mina öron fulla med flugor. Ibland märkte jag en humla, den letade sig också dit. Bland tiggarna kände jag mig hemma även om jag aldrig vare sig ägt eller ickeägt pengar eller andra ting. Det senare haglet kunde ha fallit i snön inombords. Accentuerade flingor, men då befann jag mig i en lunga. Mer sump inte längre i dag. Oliv och träd löd int bar att lät. Krabbornas fortvaro i, under sanden; vore jag med dem, och genom: det som var torrt och därför blött. Fördrivningens och återkomstens samtidighet i det tänkta